

Oversigt over Plantesygdomme.

234. — Juni 1939.

Der er for Juni Maaned indkommet Beretninger fra 72 Medarbejdere; endvidere er der besvaret 758 Forespørgsler.

Kulden, der herskede i Maj, fortsatte et Par Dage ind i Juni. Derefter steg Temperaturen betydeligt og laa i Ugen fra d. 3.—10. Juni fra 1.3 til 2.6, ja, ved Odense 3.5° C over Normalen. I den følgende Uge faldt Temperaturen igen og blev fra 0.3 til 1.6° under Normalen med meget lave Minimumtemperaturer, der flere Steder var under 0° C. En ny og meget stærk Temperaturstigning indtraf henimod Midten af Maanedens, hvor Middeltemperaturen svingede mellem 16.8 og 18.7° C, hvilket blev 3.0 til 4.3° C over Normalen. Mod Slutningen af Maanedens faldt Temperaturen atter, men laa dog 0.3 til 2.1° C over Normalen.

For Landet som Helhed blev Nedbøren ca. 74 pCt. af Normalen med ca. 50 pCt. for Maj. Fordelingen var meget uregelmæssig ikke blot over Maanedens 30 Dage, men ogsaa i Landets forskellige Egne. Mangelen paa Nedbør, der med enkelte Undtagelser gjorde sig gældende fra omkring d. 20. Maj, fortsattes ind i Juni og varede til omkring d. 10. Juni. I dette Tidsrum paa ca. 21 Dage maalttes der i hele Landet kun følgende Nedbørsmængder: Midt- og Vestsjælland 2, Nordøstsjælland 1, Sydøstsjælland og Møn 7, Lolland og Falster 7 og Bornholm 1 mm, der alle faldt sidst i Maj. Fra d. 10.—24. Juni maalttes Maanedens største Nedbørsmængder, idet der i dette Tidsrum faldt ca. 68 pCt. af hele Maanedens Nedbør, med de største Mængder i: Vendsyssel 59, Midt- og Vestsjælland 46 og Sydøstsjælland og Møn 42 mm, hvilket er henholdsvis 14 og 3 mm over og 2 mm under Normalen. Mindst Nedbør havde ogsaa i denne Maaned det sydlige Jylland med 21 mm, som er 28 mm under Normalen; men det er dog en Fremgang fra Maj Maaned, der kun gav 9 mm, hvilket er 32 mm under Normalen. Denne Landsdel har da i Maanederne Maj og Juni faaet ialt 30 mm, hvilket kun udgør ca. 33 pCt. af de to Maaneders samlede Normalnedbør. Indenfor de enkelte Landsdelsomraader faldt

Nedbøren meget spredt, og derfor blev Tørken i mange Lokalomraader særdeles følelig.

Tørken har i mange Egne, men især i det sydlige Jylland gjort stor Skade paa næsten alle Afgrøder og dermed udvisket Symptomer paa Sygdomme. »Tørken har nu tilintetgjort alle Sygdomme, idet Kornmarkerne i det væsentlige er, ikke sat i Stampe, men afsvedne. Det synes udelukket, at store Nedbørsmængder kan hjælpe saadanne Marker. Selv de smaa Roeplanter ligger midt paa Dagen fladt udbredt paa Jorden« (S. M. Sørensen, Nr. Bork); »Tørken overskygger alle Sygdomme« (E. Paulsen, Sydslesvig); »Paa Højderyggen ser det ligefrem sørgeligt ud. Græsmarkerne er afsvedet, Høhøsten reduceret med 50 pCt. og derover. Værst gaar det ud over Vaarsæden. Rugen staar endnu bedst, men enkelte Marker bliver dog allerede lyse og nødmodne« (P. Rasmussen, Aabenraa). Men selv i Egne, hvor Tørken ikke har været saa voldsom som nævnt ovenfor, er Vaarsæden »svagt udviklet, kort og med allerede delvis visne Bladskud paa Stænglens nedre Dele, og Skridningen er svag« (H. A. B. Vestergaard, Abed).

KORN.

Manganmangel, Lyspletsyge, hos Havre og Byg omtales i 32 Beretninger som særdeles ondartet paa overkalket, sandmuldet og tørveagtig Jord. Sygdommen forekommer paa de sædvanlige Lokalteter, men i forstærket Grad paa Grund af den langvarige Tørke, der har gjort Jorden meget løs. Tørken i Slutningen af Maj og Begyndelsen af Juni har mange Steder bevirket, at det sent udbragte Mangansulfat ikke har vist Virkning (S. Nørlund, Hornum; A. Diederich, Toftlund; P. Rasmussen, Aabenraa; H. H. Holme Hansen, Saxkjøbing), og mange Steder har Tørken helt udvisket Sygdommens Symptomer (Johs. Dons Christensen, Brørup; Georg Nissen, Bylderup-Bov). De lyspletsyge Lokalteter maa kendes paa Forhaand, for at Mangansulfat kan udbringes meget tidligt (M. Greve, Roskilde; K. Bank, Ulfborg; P. Riis Vestergaard, Samsø). Sen Udbringning af Mangan i Dug har flere Steder givet godt Resultat (Aage Buchreitz, Skærbæk; Johs. Nyholm, Allingaabro), men bedre endnu er Udsprøjtning, hvor der rammes en stor Bladflade (Henry Frederiksen, Frederikshavn; K. M. Nielsen, Roskilde; Johs. Nyholm, Allingaabro). Tørken og de dermed følgende daarlige Udsigter for Vaarsæd har i enkelte magre Egne svækket Interessen for Brug af Mangan (P. Trosborg, Brande—Sdr. Omme), medens man i tilsvarende Egne har set god Virkning af tidligt udbragt Mangan (C. Esbensen, Studsgaard).

Eftervirkning af Mangantilførsel i 1938 er iagttaget et Par Steder, saaledes efter Rug i 1938 (Chr. Nørgaard-Pedersen, Rønde) og efter Havre 1938 (Alb. Frederiksen, Ballerup). I Forsøg med 75 og 150 kg Mangansulfat i 1935 er der nu paa femte Aar Lyspletsyge overalt (F. C. Frandsen, Thisted). Tydelig Eftervirkning er set paa overkalket Jord i Holbæk Amt (J. A. Kofoed, Vig).

Paa Jorder, hvor der i flere Aar ikke er tilført Staldgødning, er der konstateret stærke Angreb i Byg (H. E. Jensen, Hillerød); i Aalborg-

egnen har Ajle i Modsætning til tidligere Aar hæmmet eller modvirket Lyspletsyge (J. Chr. Andersen-Lyngvad).

I Marskegnene er der paa svær Klægjord konstateret Lyspletsyge over ret store Omraader (P. Rasmussen, Aabenraa). Paa udtørrede Arealer i Lammefjorden er der stærke Angreb af Lyspletsyge i »Pletter« af flere Hektarers Størrelse (Kr. Knudsen, Vig), og Jord fra lyspletsyg Hvede viste Mangantal TMn 0.1.

Kobbermangel, Gulspidssyge, hos Vaarsæd er mange Steder mere ondartet end sædvanlig, hvilket for Størstedelen maa tilskrives Vejret, men ogsaa at man glemmer, at Arealer, der er tilbøjelige til Gulspidssyge, skal have Blaasten med nogle Aars Mellemrum (Johs. Dons Christensen, Brørup), og Fordelingen maa være jævn (P. O. Overgaard, Holstebro). Meget stærke Angreb er iagttaget paa nyopdyrket Hede og svage Angreb paa Jord, der har været opdyrket i 75—80 Aar (F. C. Frandsen, Thisted).

Sygdommen ses i Aar paa Jorder, hvor den ikke før har været bemærket (P. Rasmussen, Aabenraa; E. Paulsen, Sydslesvig). Tørken har hos Byg fremkaldt gullige eller hvide Bladspidser, hvilke undertiden bliver forvekslet med Gulspidssyge (S. Nørlund, Hornum).

Anvendelse af Blaasten er efterhaanden blevet et velkendt Middel. »Brugen af Blaasten er ret almindelig, ogsaa uden at Konsulenten først skal ud at se paa Skaden« (K. Bank, Ulfborg), og »Konsulenten ser ikke nær saa meget til denne Sygdom som for nogle Aar siden« (Johs. Nyholm, Allingaabro).

Kalkmangel var Aarsag til flere mislykkede Bygmarker (Henry Frederiksen, Frederikshavn) og Runkelroemarken (F. C. Frandsen, Thisted).

Byggets Stribesyge (*Helminthosporium gramineum*). Aaret synes at være særdeles gunstigt for Stribesyge. Den tidlige Saatid har i høj Grad begunstiget Sygdommen, hvor Saasæden ikke er afsvampet, og det forekommer endnu altfor mange Steder. Dermed er der skabt de første Betingelser for stærk Smitteoverførelse til det Byg, der skal blive Saasæd i 1940. Stærke Angreb som Følge af Undladelse af Afsvampning er iagttaget i mange Egne, f. Eks. »I enkelte Marker er mere end 10 pCt. Planter ødelagt« (K. M. Nielsen, Roskilde); »Sygdommen veksler fra stærke til svage Angreb« (M. Greve, Roskilde); »Megen Stribesyge, hvor der ikke afsvampes« (Ingemann Petersen, Gørlev); »Stribesyge er meget udbredt og naar op paa store Procenter, hvor der ikke afsvampes« (P. Grøntved, Næstved); »Overordentligt stærke Angreb« (B. Munch, Haslev); »Stribesyge er ret almindelig, hvor der ikke afsvampes« (J. Winther Eriksen, Møn); »Ondartede Angreb, hvor der i flere Aar ikke er afsvampet« (H. H. Holme Hansen, Sækkjølbing); »Partier af Byg, der ikke var behandlet med Kemikalier i Aar, er forholdsvis stærkt angrebet — stærkere angrebet end ventet, da de var helt fri efter Behandling i 1938« (H. A. B. Vestergaard, Abed); »Forholdene (stærkere Angreb ved tidlig Saaning) synes at ville anskueliggøre Afsvampningens Betydning« (P. Riis Vestergaard, Samsø). 2—3 pCt. Stribesyge er iagttaget, hvor der er afsvampet med Blaasten (H. Rasmussen, Næstved). Det synes ganske

aabenbart, at der endnu er Værdier at indvinde ved at afsvampe Saasæden til alle Landets Bygmarker.

Nøgen Bygbrand (*Ustilago nuda*) er i Aar meget almindelig, og svage Angreb med 1 pCt. syge Planter falder stærkt i Øjet, fordi brandige Aks er sorte og rager op over de sunde Aks (Tage Pedersen, Galten). Selvom Aaret saaledes synes at være gunstigt for Sygdommen, er stærke Angreb paa mere end 1 pCt. brandige Planter meget sjældne. Ved Frederikshavn er dog Marker med indtil ca. 10 pCt. brandige Planter (Henry Frederiksen); stærke Angreb paa ca. 1 pCt. syge Planter er iagttaget enkelte Steder (Jørgen Christensen, Skanderborg; H. H. Holme Hansen, Sækkjøbing). Man kunde ønske, at f. Eks. Byggets Stribesyge gjorde sig lige saa stærkt gældende i Marken og derved manede til Afsvampning. Varmvandsbehandling af Fremavlssæd bør ikke forsømmes (Johs. Dons Christensen, Brørup; Aage Buchreitz, Skærbæk).

Rugens Stängelbrand (*Urocystis occulta*) er enkelte Steder fundet med stærke Angreb (M. Greve, Roskilde; Tage Pedersen, Galten). »Skønmæssigt bedømt betyder Angrebet intet, men optalt paa 4 m² betyder det ca. 10—12 pCt. af Planterne« (Aage Buchreitz, Skærbæk).

Bygrust (*Puccinia anomala*) er først paa Maaneden konstateret med stærkt Angreb paa Vinterbyg og nærliggende Vaarbyg (Kr. Knudsen, Vig).

Sortrust (*Puccinia graminis*) er endnu ikke iagttaget ved Maanedens Udgang. Paa Berberis i Klinteskovene paa Møn umiddelbart op til dyrket Mark er fundet en Mængde Skaalruthobe (J. Winther Eriksen). Ved Roskilde er ligeledes fundet Skaalruthobe paa unge Skud fra en Busk, der var skaaret ned; Busken bliver fjernet (M. Greve, Roskilde). Berberibuske maa slaas grundigt ihjel, og Aaret efter bør man overtøye sig om, at de ikke skyder paany.

Kronrust (*Puccinia lolii*) er enkelte Steder fundet med Skaalrust paa Blade af Korsved.

Græssernes Meldug (*Erysiphe graminis*) var ogsaa i Juni meget almindelig og ofte med stærke Angreb hos Hvede (B. Munch, Haslev; P. O. Overgaard, Holstebro) og Byg (H. Rasmussen, Næsgaard; H. E. Jensen, Hillerød).

BÆLGPLANTER.

Kløverens Bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) synes helt at være standset af det tørre Vejr. Der foreligger kun Meddelelse om to stærke Angreb, hvoraf eet i Frørdkløver, hvor Marken blev pløjet om (E. Mouritzen, Aarhus).

Sneglebælgens Stængelsvamp (*Phoma medicaginis*) er konstateret paa unge Skud af Lucerne og paa Humleagtig Sneglebælg ved Grenaa (A. Larsen-Ledet).

Et ondartet Angreb af Rodbrand er iagttaget paa Sødlupin, der blev helt ødelagt (Georg Nissen, Bylderup-Bov). Paa de indsendte Planter blev fundet Svampene *Pythium* og *Fusarium*.

BEDER.

Manganmangel, Lyspletsyge, er iagttaget flere Steder (Vilh. Nielsen, Stege; Olesen, Rødby).

Mosaiksyge i Frøroer synes kun at forekomme med svage Angreb. »I de fleste Frømarker er der Mosaiksyge, dog synes den at være betydelig mindre end for faa Aar tilbage, hvilket vel skyldes, at man passer bedre paa Afstanden mellem 1. og 2. Aars Marker (H. Rasmussen, Næstved). »Har ikke set Angreb. Roefrøavlens er blevet stærkt reduceret« (M. Greve, Roskilde).

Rodbrand omtales i 28 Beretninger som godartet, men yderst almindelig, dog er der iagttaget enkelte ondartede Angreb. De tidlige Angreb har fremkaldt Spring i Rækkerne, medens de sene Angreb undertiden er en medvirkende Aarsag til »Væltesyge«, der ligesom i Fjor er særdeles almindelig. Tørken forstærker ofte Rodbrandangrebene. Kalktrang i Jord med Reaktionsstal paa pH 5.0 giver stærke Angreb (H. E. Jensen, Hillerød); »Flere og flere tilfører de kalkfattige Pletter i Roerne Kalk i denne Tid, da Pletterne er tydelige at se« (H. H. Holme Hansen, Saxkjøbing). De tidlige Angreb er nu ikke mere tydelige, men det er gaaet stærkt ud over Plantebestanden (J. Chr. Andersen-Lyngvad, Aalborg; P. Grøntved, Næstved; S. Nygaard Olesen, Svendborg; K. M. Nielsen, Roskilde). »Væltesyge« er mange Steder øjensynligt Resultatet af overstaaet Rodbrand, selvom denne nu ikke mere præger Planterne (N. Dullum, Blangstedgaard), og afsnørede Partier er yderst almindelige hos Roer fra Rodbrandpletter i Marken (H. Rasmussen, Næsgaard), hvor ogsaa sene Angreb formodes at kunne fremkalde et lignende Sygdomsbillede (Johs. Dons Christensen, Brørup; P. Rasmussen, Aabenraa).

Gule Blade iagttoges nederst paa Stænglen hos Frøroer ved Tysstofte de første Dage i Maaneden. Senere er der i 1. Aars Roer hos enkelte Planter i Marken set 1 à 2 gule og stive Bladé.

Tørforraadnelse, fremkaldt af *Phoma betae*, er fundet med svage Angreb paa Runkelroer til Frø (Kr. Knudsen, Vig).

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) forekom i en Sukkerroefrømark, hvor ca. $\frac{1}{3}$ af Planterne var angrebne eller døde som Følge af Angrebet (E. V. Ellehauge, Slagelse).

KARTOFLER.

Frost- og Kuldeskade var yderst almindelig i Jylland og paa Fyn. Skaden indtraf i Ugen fra d. 10.—17. med de lave Minimumstemperaturer, især et Par Dage før Maanedens Midte. Mange Steder blev Kartofflernes Top sort; undtagelsesvis frøs hele Bladmassen bort, »og nu, da Toppen skyder igen, viser den mange Steder en mærkelig Krusning, der ligner noget i Retning af Mosaiksyge eller Topkrølning efter Rodfiltsvamp; Toppen vokser tilsyneladende ikke fra denne Misdannelse« (Johs. Dons Christensen, Brørup). Ofte viste Skaden sig pletvis i Marken, hvor de enkelte Bladafsnit fik store, brune Pletter mellem Nerverne, medens Overhuden paa Bladets Overside antog et hvidligt eller askegraat Skær. Ved Tylstrup Forsøgsstation led tidlige Sorter stærkt, især Webbs og Juli, i mindre Grad Goldperle og King Edward, medens der næsten

ikke fandtes Skade hos sildige Sorter som Tylstrup Odin; de stærkt angrebne Sorter, hvor Topskuddene er helt ødelagt, synes at være standset i Vækst (Sv. Svendsen).

Forsommerens ugunstige Vækstvilkår synes i Aar at være særdeles velegnede for Iagttagelse af Virussygdomme.

Bladrullesyge ses meget almindeligt, navnlig i smaa Marker og i Haver (P. Grøntved, Næstved; H. Rasmussen, Næsgaard; Tage Pedersen, Galten; P. Rasmussen, Aabenraa). I en Køkkenhave er fundet 80 pCt. angrebne Planter (Vilh. Nielsen, Stege); fra saadanne Steder kan der ved Bladlusenes Hjælp spredes en Mængde Smitstof til mange Marker. Ogsaa i Marker er der fundet Angreb, enkelte Steder meget stærkt og ødelæggende Angreb (P. Riis Vestergaard, Samsø), ja, endogsaa hvor Læggekartoflerne efter Sigende i 1938 er godkendt som »sunde« (Jørgen Christensen, Skanderborg). Ved Roskilde er Bladrullesyge som sædvanlig stærk i Svaløf Birgitta (K. M. Nielsen) og ved Aalborg ogsaa som sædvanlig i Alma (J. Chr. Andersen-Lyngvad).

Mosaiksygen tildrager sig mere og mere Opmærksomhed. Stærke Angreb med 50—75 pCt. syge Planter er konstateret i Nordthy (F. C. Frandsen), ved Kalø-Knebelvig (Chr. Nørgaard-Pedersen) og mange andre Steder overalt i Landet. Paa Øerne kan Mosaiksyge findes i næsten alle Sorter, f. Eks. Bintje, hvor Sygdommen synes at brede sig hurtigt (H. E. Jensen, Hillerød; M. Greve, Roskilde). I Sydjylland findes »stærke Angreb i Magnum bonum, der desværre er den mest yndede Sort her paa Egnen« (Aage Buchreitz, Skærbæk). Ved Tylstrup Forsøgsstation er iagttaget stærke Angreb i: Edeltraut, Preussen, Hammersmith, Frühgold og Karma, men de øvrige Sorter viser ikke Angreb (Sv. Svendsen); hvorimod man ved Aalborg især bemærker stærke Angreb i: Deodara og Tylstrup Odin, derimod sjældent i Alma (J. Chr. Andersen-Lyngvad).

Det er ligefrem uhyggeligt indlysende, at der paa Virussygdommenes Omraade stadigvæk er stor Trang for en velorganiseret Avl af Elite- og Fremavlskartofler, der omfatter baade Foder-, Industri- og Spisekartofler.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) er ikke indberettet i Juni Maaned.

HANS R. HANSEN.

FRUGTHAVEN.

28 Besvarelser af Skemaet angaaende Frugttræernes og Frugtbuskenes Sygdomme i Juni har givet nedenstaaende Resultat. Hertil kommer et Tilfælde, hvor Æblemeldug var sat paa Overgangen mellem svagt og stærkt ved almindelige Angreb.

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*) er naturligvis mere almindelig end i forrige Maaned, men som Helhed endnu godartet. Der meldes kun fra Stevns-Fakseegnen og Holbæk Amt (Ph. Helt, J. A. Kofoed), at Skurven har bredt sig stærkt. Fra Blangstedgaard meddeles, at Bordeauxvædskesprøjtningerne paa Graastener og Husmoder (Bellefleur de France) har maattet fremskyndes, og navnlig var Skurven paagaaende i de Forsøgsled, der staar i halmdækket Jord (N. Dullum). Dette understreger

Svampesygdomme m. m. paa Havebrugsplanter	Intet Angreb	Angreb i k k e almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Æbleskurv.....	3	12		8	2
Pæreskurv.....	3	10	2	5	3
Æblemeldug.....	4	4	5	5	5
Monilia paa Æbleskud.....	2	7	4	6	2
» » Pæreskud.....	8	5	1	6	
» » Kirsebærskud.....	4	5	7	4	5
» » Blommeskud.....	7	6		7	
Stikkelsbærdræber.....		4	3	11	6

Faren ved at undlade ved Nedgravning eller paa anden Maade at faa de skurvede Blade tilintetgjort inden Foraaret.

Pæreskurv (*Venturia pirina*) har ogsaa bredt sig, men synes som Helhed ligeledes endnu godartet. Fra Svendborg Amt meldtes dog allerede d. 6. Juni om et stærkt Angreb paa Frugterne af Clara Frijs (H. Larsen), og at Clapps Favorite har været angrebet fra midt i Maaneden (Chr. Greve). I en indelukket Have var Angrebet vidt fremskredent d. 24. Juni (Hans Larsen). I Maribo Amt ses stærke Angreb paa Bonne Louise, Clapps Favorite og andre modtagelige Sorter (Georg Jensen).

Æblemeldug (*Podosphaera leucotricha*) gør sig stadig bemærket. Ved Tystofte er Angrebet dog mindre fremtrædende end i forrige Maaned. Fra Gisselfeld og Stevns—Fakseegnen skrives, at Æblemelduggen i de senere Aar er stadig mere udbredt, især paa visse Sorter (H. Wedege, Philip Helt). Fra Sorø og Holbæk Amter — ogsaa Samsø — meddeles, at Angrebene er slemme alle Vegne (Willy Nielsen). I Haver ved København er det almindeligt med ret stærke Angreb (Laurits Nielsen, Alfred Rasmussen). Paa Sydbyn er den værre end ellers (Chr. Greve). Omend der ogsaa er Meddelelser om Æblemeldug i Jylland, f. Eks. fra Langaa (O. Mynster) og fra forskellige Lokaliteter (Arne Pallesen), synes denne Sygdom som Helhed at gøre sig mere bemærket paa Øerne end i Jylland. Som særlig stærkt angrebet nævnes fra Odsherred Cox' Pomona (J. A. Kofoed) og fra Fredensborg Gul Richard (Aton Andersen). Iøvrigt fremhæves især Boiken, Bodil Neergaard, Graastener og Venus som særlig modtagelige, men følgende Sorter nævnes ogsaa som angrebne: Bismarck, Filippa, Maglemer Stribling, Queen, Pigeon, Signe Tillisch, Transparente blanche og Tyrrestrup.

Monilia paa Æbleskud (*Monilia laxa f. mali*) optræder yderst varierende. Fra adskillige Lokaliteter meldes det, at Sygdommen er godartet i Aar, men alvorlige Angreb findes ogsaa. Paa Midtjylland var Cox' Orange meget stærkt angrebet, medens Cox' Pomona, som stod imellem Cox' Orange, intet fejlede; ogsaa andre Steder i Maribo Amt var der enkelte usædvanlig stærke Angreb paa Cox' Orange (Georg Jensen). Fra Slagelse—Skelskøregnen skrives, at Moniliaen i den sidste Tid har raseret en Del af de modtagelige Sorter (A. Sauer). Ved Fredensborg har Astrakan Gyllenkrok været usædvanlig stærkt angrebet; den Sort har

altid været slem dér, men værre i Aar end ellers (Aton Andersen). I Sorø og Holbæk Amt er der meget stærke Angreb, selv paa Steder, hvor der aldrig før har været Angreb (Willy Nielsen). I Østthimmerland har Angrebet været særlig slemt i Aar, selv i Haver, der bliver passet med Sprøjtning, særlig Pederstrup og Filippa er angrebet (A. Bødker).

Her ved Omtalen af *Monilia* paa Æbleskud vil vi gerne minde om, at Kræft og *Monilia*angreb ret let kan forveksles.

Monilia (Monilia laxa) paa Pære- og Blommeskud er praktisk talt uden Betydning i Aar, hvilket jo er det normale.

Monilia (Monilia laxa) paa Kirsebær, især paa Surkirsebær, er derimod alvorlig adskillige Steder. Fra Stevns—Fakseegnen skrives, at Angrebene paa Kirsebærskuddene kom sent i Aar, men saa kom de til Gengæld meget stærkt, og der viste sig meget hurtigt graalig Svampebelægning paa de visne Blomster (Ph. Helt). Mange stærke Angreb er set i Odsherred; paa indelukkede Lokaliteter er der ogsaa stærke Angreb paa enkelte sprøjtede Træer (J. A. Kofoed). Stærkt Angreb findes paa Surkirsebær ved Tystofte (A. Feilberg) og andre Steder i Vestsjælland og Holbæk Amt (N. F. J. Larsen, Willy Nielsen, A. Sauer), ogsaa paa Sprogø er Surkirsebærrene angrebet (A. E. Hermansen). Fra Vonge skrives, at Skyggemorel stadig er den Sort, som angribes mest (N. P. Jensen). I Hadsten, Norup og Aabyhøj er set stærke Angreb paa Syltekirsebær, sidstnævnte Sted var der mindst Angreb i de rodægte, mere i et Par af de podede Sorter (Niels Gram).

Sølvglans (*Stereum purpureum*) paa Blommer, især Victoriablommer, er rapporteret fra flere Steder: Kolonihaver i Københavns Omegn (Alfred Rasmussen), Fredensborg (Aton Andersen), Vestsjælland (N. F. J. Larsen); fra Nordjylland skrives, at det ikke mere er nogen Sjældenhed at finde Sølvglans (Arne Pallesen).

Haglskudsyge og Bakteriekraft, der sikkert begge skyldes *Bacterium mors-prunorum*, ses stadig rundt omkring paa Stenfrugttræer. Fra Nordjylland meddeles, at der er meget stærke Angreb af Haglskudsyge, selv hvor Svovlkalksprøjtning er udført gentagne Gange (Arne Pallesen). Fra Esbjerg—Vardeegnen klages over, at Myrobalanerne desværre som sædvanligt meget hyppigt gaar ud. I et Hegn med podede Sorter gik 3 Carlsen-Skiødt ud, men ingen af de andre Sorter (M. Sørensen). Paa Sorøegnen dør nogle First. Rundt omkring i Landet ses døde eller døende Myrobalaner i Hegnene.

Punge (*Taphrina pruni*) er set paa flere Partier indsendte Myrobalaner fra forskellige Steder i Landet, og fra Odsherred meddeles, at flere af Træerne i en Række er stærkt angrebet (J. A. Kofoed).

Frugtfaldet, baade paa Kærne- og Stenfrugt, er flere Steder stærkt, men fortsætter ind i Juli, saa endnu er det for tidligt at omtale det indgaaende.

Stikkelsbældræberen (*Sphaerotheca mors uvae*) er udbredt og ofte alvorlig, næsten over hele Landet. Fra Sydfyn fremhæves det, at Sprøjtning lige ved Knopbrydning med 4 pCt. Blaasten eller 10 pCt. Svovlkalk har virket godt eller i hvert Tilfælde bedre end Sprøjtning midt i Februar med 6 pCt. Blaasten. Det kniber særligt med at holde

Bærrene paa de nederste Grene fri, hvilket understreger Betydningen af, at Sprøjtning ledsages af en passende Udtynding af Buskene (Hans Larsen). I Sorø og Holbæk Amter er der stærke Angreb, selv hvor der er vintersprøjtet med 10 pCt. Blaasten (Willy Nielsen). Om Sommersprøjtningerne mod Stikkelsbærræberen skrives fra Nordjylland, at Formalin synes ikke at virke saa godt som Sæbe + Soda, men sidstnævnte Middel kan svide Bladene, naar der sprøjtes i Solskin (Arne Pallesen). Ved Gisselfeld har Sygdommen været noget svagere i Aar end i Fjor og foregaaende Aar. $2\frac{1}{2}$ pCt. Sæbe + $2\frac{1}{2}$ pCt. Soda har standset Angrebet bedre end de i tidligere Aar udførte Formalinsprøjtninger (H. Wedege). Paa Esbjerg—Vardeegnen findes der nu næsten Angreb overalt, og Angrebene er kraftige. Selv hvor Sommerbekæmpelse sættes ind, er det ikke tilstrækkeligt. Alkalisk Kobbersodavædske har det bedste Ry paa sig (M. Sørensen). I Mariibo Amt er de fleste Sorter stærkt angrebet, hvor Sprøjtning ikke er gennemført. Whitesmith er næsten aldrig angrebet (Georg Jensen).

Stikkelsbær-Skaalrust (*Puccinia caricis*) optræder hist og her. Der skrives fra Københavns Omegn, at Angrebet er set i mange Kolonihaver, og mange Steder var Angrebet stærkt.

KØKKENURTER.

Paa Meloner er der i et Gartneri paa Sorøegnen kommet en ejendommelig Misvæxt: Frugterne bliver fuldstændigt knudrede paa Overfladen, denne kan bedst sammenlignes med en Hjerne eller et meget uregelmæssigt Blomkaalshoved. Nogle Skud bliver ogsaa fortykkede, knudrede og helt misdannede. Aarsagen til Abnormiteten kunde ikke paavises. I Fjor saas lidt af det samme, men i Aar er det værre, omend ikke af større Betydning.

Aspargesrust (*Puccinia asparagi*) saas bryde frem i Skaalruststadiet paa Aspargesstænglerne d. 9. Juni paa Lammefjorden. Den 22. Juni var Angrebet ikke videre fremskredet, de fleste Stængler med Rustpletter var blevet skaaret af, og der var sprøjtet 3 Gange med Bordeaux- eller Kobbersodavædske.

»Bløde Løg«. 80 pCt. af Skalotterne i en Have i Mundelstrup er »faldet« (N. Gram).

Vokspletter og Grønsyge ses ret hyppigt paa Tomaterne.

Rodhalsraad i Rabarber er truffet i adskillige Haver (O. Mynster, Langaa).

PRYDPLANTER.

Rosenmelduggen (*Sphaerotheca pannosa*) er udbredt og ofte alvorlig i Aar.

Monilia (*Monilia laxa*) ødelægger mange Steder Prunus triloba. Lignende Symptomer frembyder Cydonia japonica (A. Feilberg); paa denne skyldes det sikkert ogsaa et Moniliaangreb.

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSAFGRØDER.

Havreaal (*Heterodera Schachtii*). Der foreligger 25 Indberetninger om betydelige Angreb i Havre, Byg og Hvede. I mange Tilfælde kan Aarsagen findes i et uheldigt Sædskifte. Det fremhæves ofte, at Tørkeperioden i Maanedens første Halvdel forværrede Skaden.

Roeaal (*Heterodera Schachtii*). Ved Rødby fandtes Angreb i Sukkerroer, hvor en lille Huslod i de sidste 20 Aar var dyrket med denne Afgrøde (H. H. Holme Hansen).

Stængelaal (*Tylenchus dipsaci*). Der er som sædvanlig konstateret talrige Angreb i Rød- og Hvidkløver samt Lucerne. Fra Frederikshavn skrives om et ondartet Angreb i en vedvarende Græsmark med en Morsø Form (H. Frederiksen), og fra Vemmelev ved Slagelse meldes om Skade i en Lucernemark (E. V. Ellehauge). Paa Horsensegnen er Angrebene i Rødkløver værst, hvor der drives Avl af Rødkløverfrø (Aksel Nielsen).

Bedelus (*Aphis fabae*). De første Kolonier saas ved Lyngby paa Frøroer d. 6. Juni, paa Samsø først d. 20. Juni. Hidtil foreligger der kun Meddelelser om ret svage omend ofte ret almindelige Angreb. Fra Syd-sjælland skrives: »De første Lus viste sig tidligt, mens Varmebølgen stod paa; men da Vejret blev lidt køligere, og der kom Regn, bredte Angrebet sig ikke saa stærkt, og man har hidtil kunnet holde det nede ved Afknibning eller Dypning af Topskuddene (P. Grøntved).

Bladlus (*Aphididae*). Paa Frugttræerne er Bladlus almindelige, men kun i ganske enkelte Tilfælde betegnes Angrebene som alvorlige. Ofte karakteriseres de som forbavsende godartede. I Københavns nærmeste Omegn er der dog ofte mange Lus paa Skud af Æble, Blomme og Kirsebær (A. Rasmussen).

Blodlus (*Schizoneura lanigera*). Lusekolonierne synes at trives godt for Tiden, og der indløber en Del Beretninger om nye Angreb bl. a. fra Fyn, hvor Skadedyret siges at brede sig i en uhyggelig Grad og stadig paavises i nye Egne (R. Hansen). Paa Statens plantepatologiske Forsøg iagttoges vingede Lus af den »farlige« Type, der er i Stand til at grundlægge nye Kolonier og derfor kan bidrage til Angrebets Spredning.

Løbebiller (*Bembidion lampros*). Disse smaa skinnende Biller indsendtes et Par Gange fra Marker med »væltesyge« Beder, idet man mistænkte dem for at være Aarsag til denne ejendommelige Beskadigelse. Ældre Iagttagelser tyder paa, at Løbebillerne ikke forsmaar Plantekost, men noget egentligt Bevis for, at den kan anrette Skade, foreligger næppe. I dette Tilfælde mener vi, at Billen søger til de væltede Beder for at optage den udflydende Saft.

Løbebiller (*Harpalus ruficornis*) var mange Steder slemme ved Jordbærrene.

Aadselbillelarver (*Blitophaga opaca*). Der foreligger 15 Meddelelser om Angreb, som dog kun i 5 Tilfælde karakteriseres som betydelige eller alvorlige. De alvorlige Angreb forekom alle i Jylland. Fra Brande—Thyregod skrives saaledes: »Angreb meget udbredt — fortrinsvis paa den lavere Del af Marken. Havde et meget voldsomt Angreb, hvor Larverne i Løbet af 3—4 Dage helt afribbede 2—3 Skp. Land Bede-

roer. Der var udtyndet 5—6 Dage før Angrebet. Udstrøning af Giftklid standsede i Løbet af 1—2 Døgn fuldstændig Angrebet (P. Trosborg).

Gaasebiller (*Phyllopertha horticola*). Billerne har sværmet stærkt i mange Egne, bl. a. paa Sjælland, hvor de har gjort megen Skade ved Slagelse—Skelskør (A. Sauer) og en Del Steder i Nordsjælland. Det er paafaldende, at Billerne har optraadt moderat i en Del af de jydskke Egne, hvor Angrebet tidligere har været katastrofalt, bl. a. paa Brande—Silkeborgegnen (N. P. Jensen). Nogen Skade er anrettet paa Grindstedegnen (M. Sørensen). Endvidere skrives om Angreb af Betydning fra Nordthy (bl. a. i Haver ved Hanstholm) (F. C. Frandsen) og Østhimmerland (A. Bødker), hvor de har optraadt talrigere end i de foregaaende Aar og har ædt slemt af de unge Frugter. Ogsaa fra Aalborgegnen (J. Chr. Andersen-Lyngvad) og Hornum (H. Christensen) samt Skærbæk (A. Buchreitz) meldes om Angreb af Betydning. Det er, som om Angrebene har »flyttet sig«. »Dansk Frugtavls Raadgiver (A. Pallesen) har set et stærkt Angreb ved Hadsund, men skriver, at den egentlige »Gaasebilleegn« i Midtjylland lykkeligt har undgaaet ødelæggende Angreb i Aar.

Runkelroebillen (*Atomaria linearis*). Fra Kalø-Knebelvig skrives, at Angreb er konstateret i en Del Tilfælde og undertiden ret ondartet (Chr. Nørgaard Pedersen). I et mindre Skifte paa Abed, hvor der har været Roer forud, var der stærkt Angreb. Omsaaning har ikke hjulpet meget (H. A. B. Vestergaard).

Smeldelarver (*Agriotes spp.*). Fra Lundby skrives om temmelig stærkt Angreb i Bygmark (H. Rasmussen). I Frederiksborg Amt har Larverne skadet Kartofler og Roer (H. E. Jensen), og i Omegnen af København er det gaaet ud over Kaal og Kaalroer (A. Frederiksen). Endvidere er der anrettet stor Skade i Roemarken paa Lolland-Falster (H. H. Holme Hansen) og i Grønjordshavre i St. Vildmose (N. Abildgaard).

Skjoldbiller (*Cassida spp.*) optraadte flere Steder i Bedemarken, hvor baade Billen og Larverne gnavede af Bladene. Nogle Steder paa Lolland var det Arten *Cassida nobilis*, der var paa Spil. Muligvis var det ogsaa denne Art og ikke *Cassida nebulosa*, der optraadte ved Børkop.

Jordlopper (*Phyllotreta spp.*). Skønt Angreb har været meget almindelige, foreligger der kun faa Meddelelser om alvorlige Angreb, og Omsaaning synes kun at være foretaget i temmeligt ringe Omfang. I Sydsjælland har Angrebene ingen Betydning haft i Juni (P. Grøntved), men fra Odsherred skrives: »Jordlopperne har i denne Maaned huseret slemt, og hvor der er saaet forholdsvis sent, anrettet betydelig Skade« (K. Knudsen). Fra Løgumkloster: »Angreb var meget almindelige, men kun undtagelsesvis saa stærke, at Omsaaning blev nødvendig, hvilket egentlig synes mærkeligt i Betragtning af det for Jordlopperne gunstige Vejr« (G. Nissen). Ved Brande—Thyregod optraadte Lopperne stærkere end ellers, men Omsaaning fandt kun Sted i ganske enkelte Tilfælde (P. Trosborg). Stærke Angreb fandtes i sent saaede Roer ved Holstebro (P. O. Overgaard).

Kløversnudebiller (*Apion spp.*). Fra Horsensegnen meldes, at der er fundet Angreb enkelte Steder og værst i den Del af Marken, der grænser op til forrige Aars Frømark (A. Nielsen).

Snudebiller (*Cneorrhinus plagiatus*). Denne store, graa Snudebille, der har gjort sig bemærket som Skadedyr en Del Steder i de senere Aar, angreb omkring d. 1. Juni nogle Marker med Kaalroer og Beder paa Brammingeegnen. Der foretoges nogle orienterende Bekæmpelsesforsøg paa Stedet, og det syntes, som om Sprøjtning med Schweinfurtergrønt og Cryocid havde Virkning.

Bladribbesnudebiller (*Ceutorrhynchus quadridens*). Ved St. Heddinge fandtes et stærkt Angreb paa Kaalroefrøplanter (J. Johansen), og i flere Gartnerier gjorde Larverne stor Skade i Blomkaal til Frø.

Æblehveps (*Hoplocampa testudinea*). Angreb er udbredt, men bedømmes meget forskelligt i Indberetningerne. Fra Svendborg Amt skrives: »Æblehveps er det Skadedyr, der i Juni har gjort sig mest bemærket, men heldigvis er der de fleste Steder nok Frugter at tage af, saa Angrebet er resulteret i en, ganske vist undertiden lovlig stærk Udtynding« (H. Larsen).

Blommehveps (*Hoplocampa fulvicornis*). Angrebene er ofte stærke, men i adskillige Indberetninger fremhæves det, at de, da Frugtsætningen er saa rig, har været uden Betydning eller endog har virket som en gavnlig Udtynding.

Kaalmøl (*Plutella cruciferarum*). Fra Københavns Omegn skrives, at der midt i Maaneden saas temmelig ondartede Angreb i Kaal og Kaalroer, men at de pludselig tog af, uden at dette kunde forklares (A. Frederiksen). Ved Galten sværmede Møllene i ret stort Antal i mange Marker, men endnu er der ikke paavist nogen Skade (Tage Pedersen).

Ringspinderlarver (*Malacosoma neustria*) har mange Steder optraadt i uhyre Mængder i Hække og paa Vejtræer, hvorfra de kan brede sig til Frugttræer (O. H. Mynster, N. F. J. Larsen, A. Sauer).

Frøgræsuglens Larve (*Apamea testacea*). Ved Karrebæksminde fandtes et ret stærkt Angreb paa Eng-Rapgræs (H. N. Frandsen).

Kartoffelborerens Larve (*Hydroecia micacea*) fandtes ved Brønderslev i Rødderne af Beder. Angrebet dog uden Betydning (T. Andersen). Et lignende Angreb forekom ved Kalø (Chr. Nørgaard-Pedersen).

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Som det fremgik af sidste Maanedesberetning, har Angrebene været meget slemme i Aar. I Juni ebbede Angrebene ud, men betydelige Arealer er blevet saadet om i Forbindelse med Udstrøning af megen Giftklid, hvis Virkning som sædvanlig omtales anerkendende i Indberetningerne. Ikke blot i Markerne (Korn, Roer, Græs), men ogsaa i Haver og Gartnerier, har Larverne været slemme. Fra Herlev—Hjortespring skrives, at man i Kaalmarkerne kunde finde 3—6 Larver ved hver Plante, og at Bestanden var tyndet slemt. Skaden var værst i ukrudtffyldt Jord (A. Frederiksen).

Krusesygegalmyg (*Contarinia nasturtii*). Fra Galten skrives, at der er fundet talrige Angreb dér paa Egnen. De tidligste Angreb har foraarsaget »mangetoppede« Roer. I enkelte Marker er over Halvdelen af Planterne angrebne. I de stærkt angrebne vil Udbyttet sikkert blive nedsat (T. Pedersen).

Pæregalmyg (*Contarinia pyrivora*). Angrebene synes i det store og hele ikke at være særlig alvorlige i Aar, selvom Galmyggen lokalt har

huseret slemt, f. Eks. ved Slagelse (A. Sauer) og Gisselfeld (H. Wedege). Fra Sydfyn (Chr. Greve) og Holbæk (M. Nielsen) skrives om god Virkning af Sprøjtning med Nikotin.

Hvedemyg (*Contarinia tritici*). Fra Abed skrives: »Myggene blev ikke iagttaget i de allerførste Dage ved Hvedens Skridning, og den senere skridende Hvede viste sig i hvert Fald slet ikke besøgt af Myggene. Her er altsaa i Aar slet ikke set Hvedemyg, saa det synes at være som i 1938, da der saa godt som ingen Angreb forekom hos os (H. A. B. Vester-gaard).

Den Hessiske Flue (*Mayetiola destructor*). I en længere Aarrække har vi intet hørt om dette Skadedyr, men i Aar er der konstateret nogle Angreb. Ved Gjorslev fandtes et ret stærkt Angreb i Hvede (K. Iversen), et svagere forekom ved Ringsted (C. Moth Bundgaard), og ved Kolind fandtes enkelte angrebne Planter i Byg (E. Staunskjær).

Kaalfluelarver (*Chortophila spp.*). Fra Nordthy meldes om mange stærke Angreb (F. C. Frandsen).

Bedeflue (*Pegomyia hyoscyami*). Angreb er ret almindelige i Aar. I 11 Tilfælde karakteriseres de som svage, medens 6 Indberetninger melder om faa Angreb af økonomisk Betydning. Iøjnefaldende Angreb forekom baade i Jylland, paa Sjælland, Lolland-Falster og paa Bornholm.

Rødt Spind (*Paratetranychus pilosus*). I de fleste Indberetninger kaldes Angrebene svage, men i 6 Tilfælde betegnes de dog som betydelige eller menes at tegne til at blive alvorlige. Angrebets Styrke synes dog at variere meget stærkt fra Sted til Sted.

PROSPER BOVIEN.

